

Af Breve fra Theaterchefen Hans Wilhelm von Warnstedt til hans Søskende.

1780—1806.

Meddelt af Dr. phil. **Louis Bobé.**

Blandt alle de Mænd, der før J. L. Heiberg har forestaaet Ledelsen af vor nationale Scene, er Hans von Warnstedt uden Sammenligning den betydeligste.

Da han som 35-aarig i 1778 tiltraadte sit Embede som administrerende Direktør for det kgl. Theater og Kapel, maatte selv hans Modstandere indrømme, at han i en sjælden Grad forenede de allerfleste af de mangfoldige Forudsætninger, denne vanskelige Stilling kræver. En statelig og repræsentativ Skikkelse, ved sin dobbelte Uddannelse fortrinsvis som Officer, men ogsaa Diplomat, oplært til at hyde og øvet i at forhandle og mægle. En Mand med udstrakt, men kræsen Læsning, sprogfærdig og kendt med den ældre og nyeste Litteratur i Udlandet, men først og sidst dansk i Tanker, Skrift og Tale, en ivrig Dyrker af Holberg, lige opladt for Ewalds Pathos som for Wessels Lune og venskabelig knyttet til yngre lovende Forfattere som Pram, Thaarup og Tode. Hans medfødte musikalske Sans var bleven udviklet i hans første Ægteskab med Livlægen von Bergers Datter, der var en Virtuosinde paa Klaveret, og selv havde han en smuk, af Syngemester Potenza uddannet Sangstemme.

Livets haarde Skole havde tidligt modnet ham til Mand. Søn af en fattig, forgældet Officer af gammel meklenborgsk Adel, som var bleven degraderet, fordi han uden sine Foresattes Tilladelse havde indgaaet Ægteskab med en Præstedatter fra Husum, og som en mørk Vinteraften i en Rus druknede i Frederiksholms Kanal, efterladende Enke og fire Børn i yderlig Trang. Født som ældste af disse i Fredericia, men opvokset til Dreng i Norge, bevarede han stedse en Forkærlighed for dette Land; selv roste han sig af at eje »et simpelt dansk Bondegemyt«, at høre til »de arme Jyder«, og af at have arvet sin mødrene Slægts holstenske jordbundne Djærvehed. Netop fra en Skuespiller, en af sin Tids ypperste herhjemme, Frederik Schwarz, kom den første Hjælp til de tidligt forældreløse Børn, der snart lærte at klare for sig. Baade Hans og den yngre Broder Fritz endte deres Dage som Ekscellencer, hin som Overceremonimester, denne som Jægermester og Geheimekonferensraad, medens den yngre Søster Sophie Hedevig ved sit Giftermaal med Greve Frederik Ludvig Schulin, Statsministerens Søn, blev Lensgrevinde. Den ældste, ugifte Søster Louise, hvem Grevinde Schulin i Taknemmelighed, fordi hun delte hendes lange Enkestand paa Frederiksdal, rejste Mindestøtten ved Louisekilden ved Spurveskjul, var paa Grund af sine sjældne menneskelige Egenskaber Genstand for de andre Søskendes, særlig den ældste Broders Beundring og Hengivenhed.

Om H. v. Warnstedts Virksomhed som Theaterchef maa henvises til Overskous, væsentlig paa mundtlige Meddelelser af Schwarz hvilende Fremstilling, og til min Biografi af ham i Biografisk Leksikon paa Grundlag af utrykte Kilder. Senere fremkomne Bidrag til hans Karakteristik ere: Breve fra C. H. Pram til H. W. v. Warnstedt og Skuespildirektionen 1778—91, ved H. Ehrencron Müller (Pershist. Tidsskr. 4. R. IV) og Af Warnstedts Theaterpapirer ved K. Bokkenheuser (ib. 6. R. III). Om Søsteren Grevinde Sophie Schulin henvises til mine Meddelelser i Vor Fortid 1918; andre Bidrag til Oplysning om de Warnstedtske Søsken i hendes Sons Grev J. S. Schulins Selvbiografi (Pershist. Tidsskr. 4. R. III).

At Samtiden vidste god Besked med Warnstedts Akhilleshæl, Dobbeltheden i hans seksuelle Liv, den eneste Skygge, der falder over denne evnerige og varmhjertede Personlighed, fremgaar bl. a. af den grimme, skaanselsløse Persiflage, hans uforsonlige Fjende Dorothea Biehls har udslynget mod ham i en af sine »Moralske Fortællinger«, »Den falske Ven«, der, som hun i sin Hævnlyst stolt beretter, blev revet bort, fordi Brodden ramte godt.

Om Warnstedts Paternitet til Skuespilleren Frydendahl har jeg tidligst i Biogr. Leksikon paa Grundlag af Faderens egne Bekendelser givet den første Meddelelse; nærmere om dette Forhold vil ses af de her meddelte Breve.

Fra Hans v. Warnstedt er bevaret et stort Antal Breve til Søstrene, fra hans Theatertid dog kun faa, da alle tre i hine Aar levede meget sammen, men særlig mange findes fra den Tid, han efter sin Afgang fra Theatret, ventende paa sine Affærsers Afvikling og Ud-nævnelser til Gesandt i Lissabon, tilbragte i Slesvig og Hamborg — Aarene 1794—95 — samt fra hans Ophold i Portugal indtil 1805.

Warnstedt var en fortræffelig Brevskriver, skønt man, som han selv erkender, i Stilen sporer hans tyske Ekstraktion. Hans Breve var, hvad han tilstræbte, Erstatning for det personlige Sammenvær med de stedse savnede Søsken. Særligt bør fremhæves hans illuderende Skildringer af Emigrantlivet i Hamborg, udstyret med Anekdoter og Smaatræk, fortalt med hans burleske, saftige Lune. Et Udvalg af disse Breve vil sikkert en Gang under gunstigere Forhold fremkomme. Her meddeles en Række Fragmenter, der ventelig vil kunne vække nogen Interesse for denne sære, med sine aabenbare Brøst alligevel dragende og fængslende Personlighed.

¹⁾ C. D. Biehls Breve om Kong Frederik V, 1909, 282 og Jansens Breve til ham i »Vor Fortid« I.

²⁾ Om Frydendahl se R. Neiiendam, Skuespillerbreve I, 75 ff., 235 f.

Christiansborg d. 27de Juny 1780.

— — Den samme Dag, Efterretningen om Voltaires Død kom, skrev Hennings¹⁾ hos Mazard²⁾:

Helas Voltaire est mort! son immortalité
N'a pu nous conserver ce sublime génie.
O! vous qu'il honoroit dans le cours de sa vie,
Pleurez sa perte, Esprit, Beauté.

Han begiærte et Svar derpaa af Madame Mazar, som da paa Stedet skrev dette:

On veut que je pleure ton sort
Mais aujourd'hui mes larmes sont taries;
J'en ai tant versé sur ta vie
Que je n'en ai plus pour ta mort.

Derover var skrevet: Réponse au quatrain de Mr. Hennings par une femme qui n'est ni Esprit ni Beauté.

H. W. W.

Christiansborg d. 16de May 1781.

— — Mad. Gram, nu Stolberg,³⁾ fortiener et evigt Æresminde for hendes Omhue mod Gram. Det er bekiendt, at han hadede hende, men det er til hendes Ære og bekiendt, hvorledes hun omgikkes ham i hans sidste Levedage. Det var Dyd i hende, saaledes at handle, stor heroisk Dyd. Det er ingen Sag at være god og stor, naar vore egne Tilbøjeligheder n ø d e os dertil, men det er Dyd, sand Dyd, at handle rigtigt efter Religions og Retskaffenheds Love da, naar disse ere os en svær Byrde og koste os megen Striid med vore Lidenskaber. — —

¹⁾ August Hennings.

²⁾ Sophie Renée Rocques, f. 1717 i Basel. † 1783, g. 1739 m. Jean Guillaume Mazar de la Garde, Brandmajor i Kbh., kar. Oberst; om hende og deres Kreds, Samlingsstedet for den herværende franske Koloni i Bernstorffernes Tid, se Iris og Hebe 1807, IV, 97—122. Efterl. Reventl. Pap. VI, 577.— Mazars Lyststed var Rosenlund, »ved den gamle Kongevej mellem Hønsesletteret og Werner Dam.«

³⁾ Frederikke Louise Comtesse Reventlow (1746—1824), g. 1° 1761 m. Hofjægermester Christian v. Gram † 1768; 2° 1777 m. Digteren Greve Christian Stolberg. Jvfr. Parallelstedet i Frederike Brun, Ungdoms-Erindringer ved Louis Bobé, 1917, 89 og Aage Friis, Bernstorffske Papirer III 226.

d. 28de Maj 1790.¹⁾

Her er en Copie af Sr. Bagges Forskrift: At marinere en Fleske Skinke eller en som Vildt tilrettet Sviineryg. Først skiæres Flæske Sværen af, saa lægger man Steegen i et Trug og kommer 4 Potter Rødvind derpaa, lidt Løg, Laurbærblade og Eenebær (og lader den ligge derudi en 8 Dages Tiid og vender den en Gang om Dagen) og siden steger den som en anden Steeg, — og siden, nemlig naar den er stegt, spises den efter Suppen med en skarp og en sød Sauce dertil. Dette er min Tilsætning, min kiære Louise. Naar denne Ret lykkes, saaledes som hos Grev Osten, kan jeg forsikre Dig, at man, NB. naar ens Mave har Sundhed i sine Dryser og sand Appetit samt god Aabning til Dørvogtere, sandelig faar en Slags Respekt for Sviineslægten og er aldeles ikke uvillig til at alliere sig med samme. —

d. 31te August 1790.

[Til Broderen Fritz Warnstedt]. Det er ubegribeligt, hvor modbydeligt denne Bys Mennsker blive mig, naar Ideen om Dine Børn, om Løytmark²⁾ etc. falder mig ind. Fruen derover er mig langtfra ikke modbydelig, tvertimod; men jeg vilde ikke have det Bryderi i min Alder at være hendes Mand, om det ikke var for Dine Børns Skyld. Er der Muelighed i at faae hende, saa haaber jeg dog, at Gud hjælper mig til min Afskeed med en nogenledes skikkelig og sikker Pension, og saa tinger jeg mig i Kost i Ellenberg eller hos Mølleren i Cappelen, om Du ikke for Penge vil føde mig. Thi at blive her i denne Røverkule, efter at have lært Dig og Dine at kiende, er mig næsten umuligt. Var her catholske Klostre, saa gik jeg uden Betænkning derind NB. naar det ingen Cartheuser Kloster var.

Af vedlagte Copie, som jeg beder Dig ret indstændig strax at sende mig tilbage, seer Du hvad jeg paa Numsens³⁾ Brev har svart. I Grunden kunde jeg sætte mig ud over denne Chicane, allerhelst da jeg vist i Vinter vil gjøre mig Umage for at komme herfra; men saa ganske at lade sig undertrykke, da heele Publicum her holder

¹⁾ Til Belysning af Warnstedts udprægede Sans for Bordets Glæder, — som han synes at have arvet af Bedstefaderen, Amtmand Christian Hans v. Warnstedt (se ndfr.), hvis ypperlige Portræt, malet af J. Hörner og gengivet i Danske maalede Portræter VIII, 133, noksom vidner om denne Tilbøjelighed — bør i alt Fald en enkelt Prøve paa hans mange herom handlende Billetter ikke savnes.

²⁾ Løytmark og Espenæs ved Kappel ejedes af Major Frantz Joakim v. Dewitz † 1781, g. 1742 m. Anna Johanne Rumohr (1718—96); efter hendes Død gik Løytmark over til Fritz v. Warnstedt. Ellenberg Landsby under Løytmark.

³⁾ Christian Frederik v. Numsen (1741—1811), 1784—91 Overhofmarskal og l. Direktør for de kgl. Theatre — Søn af Feltmarskal, Overkrigssekretær Michael v. Numsen † 1757.

min Udflytning for Undertrykkelse, synes mig at være en Pusilanimitet. Numsens Fader blev Aarsag i vor Faders Uheld. Skal denne nu blive det i min, saa vil jeg troe, at Forsynet saaledes vil have det, og at denne Familie er vor naturlige Fiende saaledes som Katten er Musens.

Forestil Dig den stakkels Prinsesse Maries Skiæbne. Hun skal i 4 à 5 Timer sidde tète à tète med C. VII. strax efter Bordet. Det er i mine og alle fornuftige Folks Tanker det største Tyrannie, man kan vise hende. — —

d. 11. August 1791.

— — Du maae dog ikke troe, at jeg sidder heele den lange skønne Dag og Aften i Byen; ney jeg gjør meget lange Tourer i den frie Mark, Tourer paa 1 à 2 Miil i alt — ikke som i fordums Dage for at spiise eller aboutere til noget Partie. Kl. imellem 4 og 5 skynder jeg mig i Selskab med en eller anden som jeg dertil inviterer eller og kun med Christian, for at faae Byen og alle dens Beboere agter ud, og saa slaar jeg ind i den første Markvey jeg finder, der leeder til Uttersløv, Brønshøj, Gladsaxe, Rød- og Hviid-øvre p. p. Med Soelens Nedgang staar jeg sædvanlig paa en Højde, og naar den ganske først er dalet, da begiver jeg mig hiem til et lidet, ganske lidet frugalt Soupé, og Kl. 11 er mit Lys slukket, uagtet Maanens fiine Coquetterie i disse Aftener, thi sandt at sige, saa holder jeg dog en Klat meere af Soelen, og derfor snorret da min Thekiedel alt Kl. 5 om Morgenen. — —

d. 10de Sept. 1791.

— — Da jeg bestandig vandrer i mit Kald om som en verlohren Forpost i en Tranchée, saa behøver jeg ligesom denne Fachiner og Sandsække til sin Bedækning, altid min heele Opmærksomhed tæt ved mig, for, saa meget jeg kan, at dække mig for pludseligt Overfald. Den mindste Distraction fra min Side nyttes strax af mine Modstandere for at bibringe mig et lidet eller stort Hieb — ligesom Aabningen i Defensionen gav Plads til.

Pligt — Taknemmelighed, ja Længsel selv efter Helsingør, hvor jeg tilbragte saa mange glade Timer i nøysom Fattigdom, gjør mig Reisen didhen ret til Fornødenhed. Men det koster ulyksaligt at komme derved. Jeg slipper ikke den Tur under 20 rd., og dem kan jeg ikke øde. Hav nu den Godhed og besørg mig Hestene bestilt til i Morgen tiilig. Med et Par kunde jeg tage herfra til Frederiksdahl, spiise der til Middag /: om Du tillader det :/ saa om Eftermiddagen tage 4 Heste til det øvrige af Turen. Brackel¹⁾,

¹⁾ Abraham Anton von Brackel (1733—1819), 1773 Generaladj. og Major; Geheimekonferensraad.

Nielsen¹⁾ og v. Krogh²⁾ komme. Den sidste staar Dig vist ikke an, men denne enøiede er hoffig og er os dog og tillige allieret paa en Slags Maade.

Løvedag d. 28. July 1792.

— — Jeg takker Dig for alt det forstandige og især kloge, Du har sagt Prins Carl paa Lassens³⁾ og mit Sujet. Kr. Prinsen er nu heel underrettet om den heele Sag og har syntes meget genegen til det mildeste og bedste Parti. Hvad min varme Deeltagelse i Lassens Skiæbne angaar, da er den rigtig og kanske har den givet baade Anledning til Calomnie og Mistanke, men det er mig umuligt at være kold, hvor jeg ved Heede allene kan hielpe. At lade en Mand med Famillie falde i Fordærvelse af Frygt for le: Qu'en dira-t-on af nogle Uslinger, er mig umueligt. Jeg har aldrig vidst Mandens Tilstand og ey heller været b e f ø y e t til som første i Directionen at inquirere derom; som Regnskabs Betient med Caution stoed han directe under Rente Kammerets Revision og Tiltale; og som Meddirektør havde han den oeconomiske Bestyrelse efter Kongl. Ordre sig tildeelt, hvilket var en Fejl, men en Feyl, som Numsen ved particulier Forestilling forledede Kongen til. At en saa uhyre indviklet Sag, som Theatre Væsenet er, kan være gaaet uden Feyl, er en Umuelighed /: man feyler jo i Statsraadet:/, men at Theatret er bestyret med Redelighed og meer Oeconomie for Kongen, end jeg er i Stand til at oeconomisere for mig selv, er en stor Sandhed. —

11. August 1792.

— — Det store Slag for Lassen er slaget. Han har mistet sin Frihed og kanske med den alt sit Haab for Tilkomstens roelige Udsigt. Hans Famillie er nu ventelig et Rov for den bitterste Armød — hans fortræffelige Søn kan nu vel ikke meer ende sine med saa udmærket Held begyndte Studeringer, og med hvilket Hierte kunde

¹⁾ Georg Nielsen (1710—97), Meddirektør ved det Kgl. Theater, Bibliothekar hos Kongen.

²⁾ Godske Hans v. Krogh (1726—1808), Stiftamtmand. Se C. D. Biehls Breve om Frederik V, 1909, 35.

³⁾ Niels Lassen (Søn af Matthias Lassen til Ørnhoved Gaard, Hammerum H.), f. 1738, døbt 9. Marts; 1772—92 Sekretær i Overbygningsdirektionen og fungerende Sekretær for Theaterkommissionen, Inspektør og Hovedkasserer ved Theatret, Justitsraad, 1786 Direktør, »removeret« fra sin Post 1. Juni 1792 † 2. Jan. 1798; g. 30. Maj 1774 m. Dorothea Fortling (Forældre: Stenhugger, Bygmester Jacob Fortling og Anna Christine Hellesen), f. 1752, døbt 24. Juli † 15. Jan. 1827. Deres Sønner var Matthias Jacob, Kontorchef (1775—1862) og Højesteretsassessor, Justitiarius, Geheimekonferensraad Caspar Friedrich Lassen (1776—1860). Jvfr. Overskou III, 505 ff.

en god Søn fremstille sig for den studerende Ungdom, naar han vidste, at der hvilte Skiændsel eller Foragt paa hans Forældre? Denne Historie, som jeg erfor paa Frederiksdahl, har næsten ganske nedtrykt mit Sind, og min verdslige Kundskab strækker sig næsten ikke til at skiule min Kummer, hvilket jeg dog nødes til for ikke at lade som deelværende i hans Ulykke. Jeg vil med al min U s k y l d i g h e d og al min Konst dog vel ey undgaae Klaffertanden. Men sligt er transitorisk, thi Uskyld seyrer dog omsider.

Frederiksdahl d. 21de August 1792.

— — At kunne være her, at dette Elisium er i min Familie, at vi Sødskende indbyrdes leve vel og nyde got med hinanden — alt dette misundes mig, og jeg tror giærne, at man hellere saae disse Fordeele være erhvervede ved Cabale, end ved Forsynets underfulde Styrelse — i det mindste er jeg vis paa, at dette meget sieldnere antages med hiint. Her lever jo endnu Folk, som kiændte os i vort Intet. »Je l'ai connu laquais avant qu'il fût commis« — siger Boileau, og saa siger vel og vort gamle Kiændskab. Du Grevinde og i tilsyneladende stor Overflødighed; Fritz Ridder, holstensk Herremand, hieret med de bedste Familier og i tilsyneladende stor Velstand — jeg Kammerherre, Hofchef /: har været: kun 6 Retter :/,¹⁾ udnævnt til Envoyé etc. og ligeledes i tilsyneladende brillant Forfatning, hvor kan det andet være end at A, B, C, D, E, F, etc. etc. maae finde dette afskyeligt — en Følge af Rænker og Kneb? —

Jeg kom i denne dumme Tone ved at tænke paa Lassens Sag og at erindre de elendige Domme, derover fældes — ikke Satan selv med sine Furier skal kunne giøre mig til Deeltager med ham eller Medvider kuns; men derfor er det dog ikke mindre bittert at være omtalt, allene fordi man vilde redde en ulyksalig Familie. Det var Bernstorffs Raad til mig at stemme Prinds Carl til Mildhed for Lassen, og dersom Prindsen var kommet med Kron Prindsen, var Aftalen, at jeg skulde formaaé Pr. Carl at levere Kr. Prindsen Lassens Declaration — Du seer altsaa, Schimmelmänn og Bernstorff strax kom i Hemmeligheden, efter at jeg selv havde faaet den. Jeg som for 2 Aar siden selv bidrog til, at Lassen erholdt et Laan i Banquen af 15,000 Rd., maatte troe, at hans mig kun synende svage Tilstand dermed var blevet aronderet — i det mindste declarerte han selv mig den Gang, at han da blev lykkelig og intet meer havde paa sit Hierte, end Indskuddet i Enkekassen for hans Kone, men at han endog derfor kunde sørge. Endnu et: han stod ikke under min eller Directionens Control, men var af Kongen paa

¹⁾ sigter til Grossmanns Skuespil: Kun sex Retter, opført 1782. (Overskou III 255).

Numsens Forestilling udnævnt til Directeur for den oeconomiske Deel og det i hans Qualitet som Inspecteur — dette var vel en Sottise, men derfor maae Hr. Numsen være ansvarlig, thi han gjorde Solo, ganske Solo for at ærgre og ydmyge mig og for at dække andre Sottiser.

d. 29de Juny 1793.

— »Ach Liebe, Liebe, freue Dich mit mir! Ich bin seelig, denn ich sah ihn, ich hörte ihn reden, er nahm mich in seine Arme, befühlte meine Stirne und meine Backen, küsste mich 4 Mahl und segnete mich. — Er Lavater, der einzige. Eine ganze Stunde genoss ich die Wonne, diesen Heiligen zu beschaum, und sein Bild ist jetzt mit unauslöschlichen Zügen in meiner Seele, wie geätzt.«¹⁾

Ney, jeg kan ikke ret komme afsted med denne Bombast. Nok er det, at hans Godhed mod mig opvakte kiændelig Misundelse paa forskiellige Folk. Jeg gjør ham i Dag en Present, og vinder jeg nu ikke ganske Grevinde Bernstorffs Naade, saa er det paa min Ære ikke min Skyld, thi galant er jeg mod ham i stor Maade, uaget Galanteriet kun koster 4 rd. »Alles was Warnstedt heisst, bleibt tief in meiner Brust« — vare de Ord, med hvilke han uden for Palaet i en stor Skare af Discipler steg i Vognen og udaf denne tilkastede mig — allene mig — 100de Fingerkys — kanske var det heele Haandkys, men jeg er Din beskedne

Hans.

3. Juli.

Saaledes som Lavater har lønnet min lille, om Du vil, store Attention, er ingen af mine Attentioner lønnet — i det mindste har jeg aldrig, mig bevidst, føelt det ved nogen Løn som ved denne. Her er hans velsignede Brev, som jeg nu betragter som Cathrines bedste Diamant, ja langt høyere:

2 VII 1793

Münther sagte mir von einem Kopf, den Sie, alzugütiger, mir geschenckt haben sollen. Ich bin beschämt, recht beschämt — dancke ehe ich ihn sehe und erkenne mich als grosser Schuldner. Darf ich dies Nichts'chen — als ein Zeichen, dass ichs bin, ja wohl ein Nichts, senden?

Lavater.

¹⁾ Den tyske Indledning er en Travesti paa den højstemte Hyldest, Grevinde Augusta Bernstorff ofrede Lavater under hans Besøg i Kbhvn. Se nærmere min Bog: Johan Caspar Lavaters Rejse til Danmark i Sommeren 1793, Kbh. 1898, hvor hans Besøg paa Frederiksdal hos Grevinde Schulin nævnes, hvorimod Warnstedt ikke nævnes.

Dette Nichts'chen seer ud som en Bog og kaldes Bibliothek, indvendig er der 6 smaae Portefeuller, og i hver af disse er der 6 smaae Portefeuller, og i hver af disse 33 løse Blade, og igien paa hvert af disse et med hans egen Haand skrevet Tankesprog. Indvendig paa Laaget af Bibliotheket staar:

An / Freund Warnstedt / in / Kopenhagen / den 2. Julius 1793 / von / Lavater.

Alt dette er ret nydeligt. — —

— 1794.

Hvad er det dog for en satanisk Forfølgelse, som en Werfel,¹⁾ Justits Raad Lassens Skriver, opkaster mod den ulykkelige Ahlfeldt? den nye Theatre Indretning duer ikke. Hauch bliver et Offer, og har hans Forfængelighed drillet ham til at antage denne Post, saa vil den vist snart bringe ham til Anger. Gid han vilde bruge sin svære Sygdom til Protest for ey at blande sig i det Kram. Men jeg frygter for, at han er en af dem, som indbilder sig at kunne alt. Jeg vil døe paa, at han nu alt calunnieres. Hvorfor har man ikke employert Schwartz og nogle andre fra Theatret og interesseret Trupen paa en vis Maade i Entreprisen? Hvad tror man at kunne udrette med en Thaarup, der aldrig har forstaaet at lyde eller at handle uden efter Genie Luuner. — —

udateret 1794.

Det er mig ikke uventet, hvad Du skriver om Grev Ahlfeldt, thi da jeg af egen bedrøvelig Erfaring har lært at kiænde det utroelig²⁾ ynskelige i hans Stilning, det danske Hof, det danske Theatre publicum, det danske Theatrefolk, saa har jeg for lang Tiid siden seet Revolutionen i Møde fra den Side, men aldrig bekymret mig om at erfare dem. Jeg beklager ham ved Gud af mit ganske Hierte, og dersom jeg skulde eller kunde hade ham for noget, saa var det, fordi at han paa ingen Maade vilde lade mig tiene sig med min suur erhvervede Erfaring. Skaf mig nogle af de smaa Piecer, der circulere imellem ham og Tode. Jeg trode stedse, at de vare Venner, og nu hører jeg det modsatte.

Apropos om Theatret maae jeg endnu spendere en lille Anecdote.

¹⁾ Johan Werfel (se Biogr. Lex.) udgav Piecen »Anmærkninger ved den anonyme Forfatters Apologie for Theaterbestyreren Hofmarschal, Greve af Ahlfeldt etc.« Om den saakaldte »Grevens Fejde« se bl. a. Slægten Ahlfeldts Historie I 1897, Henv. 77.

²⁾ Om Grev Ferdinand Anton Christian Ahlfeldt (1747—1815), der 1792, 11. Maj, udnævntes til Hofmarskal hos Kronprins Frederik, 16. Maj til Theaterchef, men maatte vige fra dette Embede i Juli 1794, se Biografi smst. S. 80 ff.

Jeg var i Theatret for at høre en facil Dittersdorfs Musik¹⁾ til en reent infam og liderlig Text: Das Rothe Käppchen /: le bonnet rouge :/. En forklædt Bisse Jøde kommer paa Scenen, og iblandt andre Uhumskheder, som han krammede ud af en skiden Pose, var der og et Par gamle sorte P. — — I Fridrich den 4des Tiid var der en Franskmand Commandant i Kiøb.²⁾ Frid. 4. traf en Dag et Quarteer i Byen, som blev meget ilde behandlet af nød-trængte forbiggaaende. Han lod Magistraten derfor irettesætte, men denne vilde ikke alene bære Skylden og skiød en Deel af Uordenen paa Garnisonen. Ober-Presidenten og den franske Comd. maatte nu besigtige Stedet, og da fandt de, at de begge maatte deele Skaden. Kuns var nu Questionen, hvilken Deel O. P., og hvilken Comand. skulde tage for sin Deel. Den franske skilte Trætten saaledes: Wo papir lig, das is von Purger, un wo kein ligg, das is von Soldat. Sie nehm di mit Papir un ik di ohn Papir. O. P. fik den største Deel. Den Tiid brugtes ey saa meget Papir til Pressen.

Schleswig den 19de Marts 1794.

— — At gaee som en ærlig Mand fra Byen, nemlig at betale saa meget mueligt og anordne faste Afkortninger for det som blev tilbage, var en Pligt, synes mig, som den sundeste Politik maatte indskyde mig. Jeg var compromitteret i Lassens og Theater Sagen og maatte jo derfor ved den aabneste og troskyldigste Handlemaade i mine private Sager søge at skaffe mig de Folks Agt og gode Omdømme, som i Særdeleshed havde staaet i Forbindelse med mig. En modsat Handlemaade havde jo givet stor prise over mig. Jeg havde jo derved bestyrket ondsksfulde og løgnagtige Rygter over min Ærlighed i Handel og Vandel. Jeg maatte med et Ord giøre min Fattigdom ligesaa public som min Lyst at betale, og mine Moyens hertil, som jo kun var Værdien af min Smule Boe og den Løn jeg tiener for. At jeg har i Løbet af mit Theater Embede opført mig som en Taasse og ved 1000de uundgaaelige Anledninger ladet mig forvikle mig med Theater Folkets private Husholdninger til Gavn for den publicve Tieneste, men til 4 à 5000 Rd. uopreiselige Skade for mig selv, er noget, som jeg kan fortiene at forhaanes og udlees, men aldrig foragtes for. Jeg var Beest nok til at regne mig selv for intet, og dem og det jeg under saa bedske Vilkaar skulde styre, for alt. Jeg saae min daglige Undergang for Øynene med, ja oftest med stupide Ligegyldighed, naar jeg kunde nogenledes holde den Helvedes Machine i Gang. — —

1) »Den røde Hue« opførtes i Knudsens Oversættelse 19. Maj 1794, men blev udhyssset.

2) Charles Damas de Cormaillon, General, fra 1700 Kommandant i Kbh.

Hamborg d. 26de Aug. 1794.

— — Jeg ængstes selv meer og meer for den Tanke, at lade Frydendahl igien gaae til Theatret, i det mindste nu strax, da alle Ideer om hans Afgang endnu ere saa nye. Det vilde, som Du siger, vække en Mængde nu henslumrede Ideer og give Anledning til Snak, der nu for det meeste jo maae have ophørt. — Det, at jeg skulde have Sind til at giøre ethvert mig tungt Offer for mindre at trænge til andres Hielp, er mig en forfærdelig Byrde.

Hvad er det da nu egentlig, som beforder Ahlefeldts Afgang? Louise skrev mig nylig, at han havde faaet Penge at redde sig med, og hvordan skal han med Kone komme til [Berlin], naar jeg uden Kone og ey saa fordybet [i Gield] som han, neppe kan komme til Lisabon. Man sige om min Administration, hvad man vil, saa troer jeg dog med Roelighed i Hiertet, at ingen, endog ikke min grimmeste Fiende skal kunde sammenligne den med hans, og under os sagt, hvor er det mueligt, efter hvad jeg har hørt, at han kan tiene, dog man kan jo vel og have løyet ham noget paa. Gud være lovet, at man efter mit Ønske har bestemt Schwartz og Rosing til at bestyre Tingen, og at Hauch er bleven Marchal, hvorved vel Brakel og Calmette¹⁾ ærgre sig, saa kan jeg nu være roelig. —

Hamborg den 4de September 1794.

— — For omtrent 8 à 10 Dage siden spiiste jeg efter Indbydelse ved et Table d'hote, som er yderst interessant. 86 Personer af alle Nationer og skikkelige Stænder ved Bordet — a n s t æ n d i g Munterhed i denne Sværm, prægtig Servering for 2 Mk. dansk, Viin og Caffé à part. Min Vært havde taget den høye Bordende for Frydendahl og mig, og en anden Vært (en dansk Holstener ved Navn Rinderhagen) havde for sin Giæst næste Plads. Lige over for mig sad en anden dansk Vært ved Navn Ernst, en riig Skibspatron fra Altona med sin 22 Aars gamle ypperlige Skipper. Jeg kom til at sidde hos Rinderhagens Giæst, som var den elskværdige Franskmand Oberstl. Düvahl,²⁾ der stod i Sames'es Regiment og

¹⁾ Charles Louis Bosc de la Calmette, 1794 Overceremonimester til sin Død 1811, efterfulgt i denne Stilling af Warnstedt.

²⁾ Charles Duval de St. Contest, blev 1761 Ltnt. ved bornholmske hvervede Inf.-Reg., 1767 Kæptajn i norske Livreg., afsk. 1772, 22. Jan.; atter ansat i Dronningens Livreg., 1774 Generaladjutant, Kammerherre, afsk. som Generalmajor † 20. April 1803, vistnok i Glückstadt. Han spillede blandt Hoffets Kavalerer 18. Marts 1768 Brutus i Voltaires Mort de César og afrejste umiddelbart efter til Frankrig for at engagere en Skuespillertrup, atter i Sept. 1770 til Paris i samme Ojemed (Brev fra Overskattedirektionen til Schimmelmann 1770, 17. Dec.); 1771, 31. Jan. skriver Partikulærkammeret til Schimmelmann om at anvise Duval 10,000 Livres tournois (Overskattedirektionens Breve til Sch.).

som var i saa stor faveur i Struenses Tid. Han arvede siden mange Penge i Frankerig og en Titel, men vilde ikke forlade Dannemark. Jeg kiændte ham ongefær igien (22 Aars Mellemrum forandrer stærkt. — vi vare nu begge blevne graae). Han saae mig 2, 3 Gange stivt i Øinene, var barnlig venlig, bød mig Tobak. Nu kiændte jeg ham fuldkommen, men taug. Endelig begyndte jeg at tale høyt dansk med Na- og Gienboe. Nu kunde han ikke holde sig længer — kastede sin Stoel — sprang op med fransk Ild — faldt mig om Hoved og Hals og skreg: *Oui c'est lui, c'est le frere de mon bien-faiteur — je vous reconnois à votre voix. Votre frere m'aura oublié — je ne l'oublierai jamais. Tenez Monsieur — touchez la — c'est la bague qu'il m'a donné et qui ne quittera jamais mon doigt. O mon Dieu — mon Dieu, que je suis heureux, contez moi un peu! — Nu fik jeg ham til at sidde igien. Han var ude af sig selv. Tænk Dig, hvad denne Scene gjorde for en touchant Opsigt.*

Hamborg den 7de Oct. 1794.

— — Jeg gruer overalt i disse Dage og Nætter over saa mange Ting — over mit Ophold — over det stormende Hav — over de Baand, jeg snart atter her skal sønderrive, saa at jeg med salig Frue Mazard virkelig kan udraabe: »Dieu me pardonne, mais je crois que mon pere m'a fait sous un tremble.« NB. Om dette Træ ellers dyrkedes i Fridericia¹⁾ paa den Tid.

Jeg har aldrig staaet i nogen Cautions Forbindelse med Mad. Bek,²⁾ men sørget for, at hun blev betalt — det er en gammel, velhavende, gierrig og fæl Kiærling, som Frydendahl ikke vilde forraade, fordi han frygtede, jeg da skulde betage hende en Pension af 8 rd. aarlig, som hun erholdt af min fattige Lomme. Den Bagregning, hun formerer ham, er for at have vasket hans Madspand NB. ved Ilden af hans Brænde, som hun stedse betiente sig af i de Aar, han boede hos hende. Jeg har desuden hendes General Quitering. — —

Jvfr. Indk. Kommandosager til Gen.- og Komm.-Koll. 1802, 3. April; 4. Dep. Kontors Extrakt Prot. 1803. Fort. paa Personer, som nyde Extra Gage, Vartpenge og Pension af den militære Fonds fra 1802, Rigsark.). Overskou II 449. Reverdil, Struensee, ved P. Læssøe Müller og Louis Bobé, 1916, 230, 35. Breve fra M. H. Høyer til Reverdil.

¹⁾ Warnstedt tror fejlagtig, at Fru Mazar (se ovfr.) er født i den reformerte Menighed i Fredericia.

²⁾ Anne Sophie Kirstine Busch, g. m. Skuespiller Bernhard Henrik Beck, Moder til Skuespillerinden Eline Beck (Oehlschlägers Ungdomserindr. ved Louis Bobé, 1915, 91, 94).

Hamborg d. 10de Octbr. 1794.

Frydendahl har været syg, og saavel efter min egen som Mumsens¹⁾ Dom, syntes os, at han havde Ansatz til Bryst Syge eller Tæring. Dette allarmeerte mig mangfoldig og meer, end jeg gad lade mig mærke med. Man trøstede ham og mig med det mildere Climat og at han der ufeilbarlig, allene ved at indaande Luften, snart uden andet Middel vilde komme sig. Dette gjorde os begge vaklende i Skilsmisseplanen, og i hvor tungt det end efter min Tilstand kunde være, mente jeg dog at skylde ham og min egen Roelighed at tage ham med i det mindste til hans Helbred blev hidstillet. Hvor skulde jeg hen med et sygt Menneske, som jeg holdt af og som havde ofret sin, sandt nok fæle Vey, for at følge mig? Vel anvendte Midler, hans naturlig gode Constitution og alvorlig fulgt god Diet har nu næsten betaget mig al Frygt for hans Helbred — Grundene til Skilsmissen ere immer de samme. Min Tranghed paa den ene Side — hans Lykkes Gang og unge Aars Tab paa den anden. Saa meer end beskriveligt haardt det vil blive mig at skille mig fra ham, atter at kaste ham udi en ond Verden — at gaae nu saa ganske eene, saa ganske uden nogen, mit Hierte tør tale frit til, saa nødvendigt bliver det at følge Fornuftens Bud, at betage hver Tanke hos hver Mand, at jeg ikke villig — ikke med Bestemthed gjør alt, hvad min Kraft formaar for at yde enhver Ret og Skiæl. Fra det Øyeblik han saae klarere ind i det heele af min Tilstand, hvad Udsigt han ved mig kunde have, hvad Udsigt han ved sin egen Uvirksomhed kunde tabe, at mine Aar kunde være faae, hans tilstunde mange, og at det var Pligt at sørge for at undgaae rimelig Uvished for tilkommende Skiæbne, fra det Øyeblik blev det Pligt for ham at gjøre det for sig selv og for mig med, hvad der kunde staae i hans Magt. Han maatte ville vove noget, og det vil han — jeg maatte ville fornægte mig selv, og det gjør jeg.

Snart sender jeg ham til Kiøbenhavn, ikke til Jer, thi I see ham kun en Gang for Velanstændigheds Skyld, naar I en Dag kunne være eene, men for at udføre een af 2 Forsørgelses Planer. Den første dependerer af et Svar fra Rusland, som ventelig strax efter hans Ankomst maae indløbe, og i Fald dette slaar feyl, da paa en vis discret Maade at forsøge Theatret. Mit Hierte og min Forstand knuses ved at tænke mig ham igien ind i det meer end Helvedes Fag! Hvad det volder mig for Qval at have sat og holdt ham deri, ikke at have sagt til Wewer²⁾ eller nogen anden retskaffen Mand, da han forlod Woods Huus 1783: Der! tag det unge ufordærvede Menneske og lad ham blive jer Contoir Tiener, men den

¹⁾ Om Dr. med. Jakob Mumsen († 1819) se bl. a. Reventlowske Pap. II 244.

²⁾ Etatsraad Caspar Vilhelm Wever † 1806, 76 Aar, Familiens tro Ven.

danske Handel faldt det Aar saa dybt, var saa foragtet — Byen vrimlede af forulykkede Contoirister og Theatret trængte til Folk. Jeg havde intet at hielpe ham fort med, og hans Forældre vare og i Handels Svindelen forarmede. — —

Hamborg den 24de Oct. 1794.

Tak for alt det gode, Du skriver om og for Frydendahl. Hans Bortgang er det store Offer, jeg tror at maae bringe min Forfatning. Hvormeget det vil koste mig, vil og kan jeg ikke beskrive, allermindst nu, da jeg uden alfor stor Gene dog vel kunde endnu et Aar ansee det, om ikke en favorablere Udvey skulde findes, end Theatret, eller at søge Tilflugt i en barbarisk Armee. Han kommer til Dig med et Brev fra mig, og jeg haaber af Din Godhed, bedste Louise, og af Dig, min Fikke, at I raade ham den ene Gang I see ham, det bedste, især, at han med Klogskab holder sig tilbage og ey udbreder sig i sit forrige vidtløftige Kiændskab, men lever stille. Jeg giver ham 100 R., hvormed han maa besørge Reisen og søge at udkomme i en 2 à 3 Maaneder, som er den Tid, jeg tror, han behøver for at komme skikkelig til Theatret igien, ifald denne Helvedes Vey skulde blive hans sidste Tilflugt. Tilbyde sig skal han absolut ikke, thi saa gjør man ham fæle Conditioner, men han skal ey heller forkaste anstændigt Tilbud.

Men kiæreste Søstre, har jeg da ikke sagt Jer nok om Fryd. for at I kunde vide, at han er min Søn? Hvorfor ville I da absolut vide et Detail, som koster mig saa meget, og som Papiret, for hans Skyld — ikke for min — ey bør bemales med? Uagtet at jeg kiender Jeres heele Discretion, synes mig dog, det vilde være mig for tungt, for ængsteligt, at have sat noget paa Papiret, som kunde kaste Mørke over hans Moder og ham. Hun er nu død i April dette Aar i sit Alders 49de, og Faderen døde for 3 Aar siden i sit Alders 86. Jeg lærte at kiende Moderen hos Conradis i Adelgaden, kort efter at hun var tvungen til at tage denne gamle riige Mand, som var Lærretshandler¹⁾ og en Slags jysk Proprietaire tillige — Moderen var intim lieret med Frue Conradi, som ingen got Kiændskab var for unge Mennesker. Moderen ødelagde den gamle Mand, og begge jevte de i de sidste 6 à 7 Aar af Sønnens og min Haand. Deres

¹⁾ I Vejviseren 1785 nævnes en Lærredshandler Frydendahl Landemærket 95; 1787 i Knabrostræde 73, endnu i Vejviseren 1794 her, ja endog 1796 dog uden Adresse. Til Trods for Warnstedts nøjagtige Angivelser om begges Død har jeg ikke fundet Ægteparret i Kirkebøger, Skifteprotokoller eller Folketællinger, ej heller nævnes han i Borgerskabsprotokollen. Grundigere Undersøgelser af Spørgsmaalet maa staa hen.

egen Ruin, Agent Woods¹⁾ Banqueroute og Handelshuuses Op-hævelse, og min trange Tilstand bragte Sønnen til Theatret. Ahlefeldts Forfølgelse og min naturlige Kiærlighed bragte ham derfra igien, og nu — o give Gud jeg aldrig havde sagt Jer noget om ham eller havt nødig at retfærdiggjøre det, som Naturpligt byder mig i Hensigt til ham! Omstændigheder gjorde d e t fornødent, som ellers havde blevet en dyb Hemmelighed imellem hans fortreffelige Moder og mig. Jeg maatte sige Jer og Bernstorff og flere af dem, jeg skyldede Agt og Redelighed, hvad der i Grunden bevægede mig til at tage ham med, naar Forfølgelsen gjorde ham brødløs. De 36 Rd., Du skulde hæve, og Obel maatte hente, vare den tarvelige Underholdning for Moderen. Meer formaaede min Trang ey, og dermed havde denne heroiske Quinde slaet sig igiennem til bedre Tiider og med hendes utrættelige Arbeidsomhed. Du var bestemt til at see hende, dersom hun havde levet til denne Vinter, og af Dig skulde det dependeret, om Du ogsaa vilde viist hende for Fikke. Renligere og stoltere Fattigdom har jeg aldrig kiendt, siden vor Moder døde — større Godhed for Fader og Søn, end hendes, er ikke til, og større Offer kan ingen Dødelig bringe, end hun bragte ham og mig. Hun loed min Obel²⁾ komme til sig nogle Timer førend hun døde af Moerbesværing, viiste ham, hvorledes hun før hendes Død tilintetgjorde i Ilden alt, hvad hun havde skriftlig af mig og Sønnen, trykte hans Haand og sendte os igiennem ham den sidste Velsignelse. Frue Comandeurinde Lützow³⁾, hendes Paarørende og Veninde, besørgede hendes anstændige Begravelse, og den retskafne, fortræffelige Mand, Procurator Schillerop⁴⁾ hendes lille, men anstændige Efterladenskab. Havde denne ypperlige Kone endnu levet, saa havde min Kummer for Sønnen været mindre, thi den ubegrændsede Indflydelse, hun havde over hans Gemyt, kunde beroeliget mig; men nu staar han g a n s k e e n e frem i en ond Verden med det ædelste Hierte og det letteste Sind, udsat for alle de Farligheder, som disse 2 Egenskaber medføre.

Hans Bortgang vil atter give mit Sind og Hierte et voldsomt Stød — men o nu lad mig have sagt nok om ham for Dig, min Louise, og Dig, min Fikke, thi jeg stoeler paa, at I holder det Løvte,

---

¹⁾ John Wood, havde 1778 i en Aarrække drevet Handel og været Overformynder paa St. Thomas (Vestindiske Sager 1778 Nr. 19); 1782 blandt de Storkøbmænd i Kbhvn., der underskrev Kondolenceadressen til Ernst Schimmelmann i Anledning af Faderens Død.

²⁾ Korist ved Theatret.

³⁾ Viceadmiral Anton Frederik Lützow, g. 1° 1767 m. Birgitte Elisabeth Wigant † 19. Nov. 1806, 59 Aar (Holmens Kb. Lengnicks Stamt. Wigand Michelbecker).

⁴⁾ Prokurator ved Hof- og Stadsretten Niels Schiellerup † 1826, 79 A.

intet at sige om hans Ankomst eller om min Plan mod ham, uden det, som han ved Ankomsten selv beder Jer om. Skaan nu min, men meest hans egen Delicatesse med den Grad af Godhed, som er Jer begge saa egen. — —

Hamborg d. 18de Novbr. 1794.

— — Et Brev fra Frydendahl, hvori han melder mig sin Ankomst samt at han stod færdig at tage ud til Jer, og at han var geraadet i en Slags meget uventet Forlegenhed, gav mig pligtig Anledning til at skrive en Deel meer, end jeg havde giort Regning paa, og satte mig desuden i mørkt Luune. At der vilde flyde Fortred af hans Reise for mig, ventede jeg saa sikkert, at jeg endda forudsagde ham det, ja skrev det endda i hans Instrux. Ventelig vil man med Kneb og Underfundighed igien tvinge ham ind i det forhadte Theatre, og til den Ende har vel nogen af dem, han holder for sine Venner, lagt listige Planer, som hans naturlige Troskyldighed ikke indser. Jeg har henviist ham om Raadgivning til Aaby,¹⁾ som i mine Tanker er en meget retsindig Mand. Skulde han, Frydendahl, komme meer end en Gang til Dig, saa lad ham fortælle Dig, hvori det bestaar. Tro for alting ikke, kiæreste Søstre, at jeg kan have allermindste Betænkelighed derved, at I ikke see ham ofte eller tillade ham Adgang til Jer, eller kuns Sigis.²⁾ Ney langt fra! Jeg ved for vel, hvad Indflydelse Fordom kan have, og hvilke Forbindelser I bør skaane. Han ved det og saa meget han behøver for ey med et Skridt at sætte Jeres billige Delicatesse i mindste Forlegenhed — og skulde der hændes noget, som jeg i min Formaning ey kan have forudseet, saa sig Du ham, bedste Louise, uden mindste Forbeholdenhed, men med Godhed, ligefrem: det eller det havde han i Hensigt til Dig, Sophie og Sigis at iagttage, og jeg forsikrer Dig, at han ubrydeligt opfylder alt, hvad der paalægges ham. Jeg har lidt og lider meget ved at være skildt fra ham — men endnu lider jeg meer ved at vide ham saa uerfaren og allene blandt saa mange andre Mennsker. Han er som alle naturlig gode unge Mennesker en Nar for fiin Ondskab og en Giek for dem, som forstaae at indbilde ham, at de ere ærlig sindede. — —

Hamborg d. 21de Novbr. 1794.

— — Uendelig Tak, kiæreste Søstre, for Jeres gode Optagelse mod Frydendahl. Jeg haaber til Gud, at han skal tee sig vel, og dersom han igien bestemmer sig for at gaae ind igien paa Theatret, saa skal han dertil have min fuldeste Tilladelse. Sandt er det, jeg

¹⁾ Ritmester Carl Aaby † 1848, 77 Aar(?).

²⁾ Warnstedts Søstersøn Grev Johan Sigismund Schulin.

giver ham den ikke uden den inderligste Kummer, men jeg vil ey hindre hans Lykke, om den kan findes i den Vey. At han er mig meget hengiven, ville I let have mærket paa alle hans naive Yttrelser. I kunne da og deraf vide, hvor tungt det var mig at skilles fra ham, men jeg vandt over mig, hvad jeg troede umueligt. Uden al Tvivl har man alt strax ved hans Ankomst i Kiøbenh. besnæret hans ubeskrivelige Lettroenhed med nogle Kneb, hvorved de vilde nøde ham ind til Theatret paa arbitraire Vilkaar. Jeg haaber, han udvikler det, som giver mig Anledning til denne Tanke. Han er saa barnagtig daarlig, at troe, han eyer Venner og ingen Fiender, og intet uden den bitterste Erfaring er i Stand til at overtude ham om det ganske modsatte. Den Last, Du saa rigtig dadler i ham, og saa den Raskhed, at forsvare en begaaet Sottise med Næven, om det kom an derpaa, har skaffet ham Mængden af de uforsonligste Fiender, som stedse skiule sig bag blide Miiner. Han vil sikkerlig ikke undgaa at føle Virkningen af disses D-Tykskhed¹). Om man vilde holde ham for min Søn eller ey, bryder [jeg] mig sandelig ikke [om], ey heller vil eller kan jeg for hans egen Skyld offentlig tilstaae det, siden det jo i mange Folkes Øyen kunde betage ham den fortiente Borgerære, at være aflet i lovligt Ægteskab. Han er jo ey født af et ledigt Fruentimmer, og hvad jeg i den Anledning har bekjændt for Dig og nogle andre af dem, jeg staaer i nøye Forbindelse med, troede jeg mig pligtig til, for i deres Øyen at forsvare min Handlemaade relativ til Broder og Søsterbørn og i øvrigt, for i det hos mine Venner at forekomme vrange Udtolkninger. Alt dette er endda skeet med Moderens udtrykkelige skriftlige Tilladelse, som er i min Værge, thi i hvor tungt det end blev denne saa respectable Kone saaledes at anklage sig selv, saa vilde hun dog heller det, end nægte sin Søn en naturlig Støtte. Jeg havde jo ikke havt nødig at besvære mig med Byrden af en Søn og dum Folkesnak oven i Kiøbet, dersom jeg ikke havde været stærkt bundet til Moderen, for hvis Skyld Sønnen aldrig, om han end blev lastefuld, skal tabe min redeligste Omsorg.

Hamborg d. 25de Novbr. 1794.

Tak for Frydendahl. Du kan tænke, hvor inderlig det glæder mig, at I have seet ham nogle Gange, og at han ikke ganske mishager Jer. Der fattes ham sandelig ikke paa Forstand, men den er udyrket, og det vilde, usammenhængende Liv, han næsten fra 10de Aar har levet, har, som Du let dømmer, ikke været i Stand til at give ham nogen fast og sikker Vending. Det er jo og mit Tilfælde, som ey heller har faaet andet, end en precair Dannelse. Hans Hierte er ædelt og got. Han har stort Begreb om Ære og

¹) Germanisme: teuflische Tücke.

Redelighed, men han er stolt, lidenskabelig og letsindig i høy Maade. Han lader sig let henrive af Øyeblikket og, som alle gode Hierter, mistror han sielden dem, der synes ham gode, og bliver derfor ofte deres Dupe, som har forstaaet at giøre sig yndet. Den ulyksalige Dadlelyst, som i det heele er vores kiære Nation egen, har vundet meget hos ham i Omgang med Theaterfolket, hvor Persiflage er Religion. Hans Ambition kan lade ham overvinde, hvad det skal være, og han gjør sikkert ikke noget, som hans Hierte holder for stridigt med Ære.

Lidt Giæk har Qvinderne lært ham at blive, og det Hæng til Giækkerie har skaffet ham de meeste Sorger, han har havt, og vil vist endnu skaffe ham fleer. — —

Hamborg den 28de Novbr. 1794.

Ved at skrive den 28. Novbr. erindrede jeg den 27de, som var Moders Fødselsdag¹⁾, og flux stoed et stort Tableau om hende for min Aands Øye. En Extract af hendes Liv fra Eidet til store

1) Warnstedts Bedsteforældre var Christian Hans v. Warnstedt til Schwastorf, f. 1675, indtil 1693 Page, 1695 Kammerpage hos Prins Christian, 1721 Kammerjunker hos Prins Carl paa Vemmetofte, 1730 Amtmand o. Antvorskov og Korsor Amter, 1731 Etatsraad, afsk. 1734, købte og beboede derefter Knardrupsdal (Olstykke Herred), † her 31. Dec. 1742, bis. 6. Jan. 1743 i Gandløse Kirke — og Louise Hedevig Friherreinde Diede zum Fürstenstein † 1733, bisat 10. Febr. s. A. i Antvorskov Klosterkirke (Forældre: Hans Eitel Friherre Diede zum Fürstenstein og Clara Anna v. Buttlar Elberberg). — Deres eneste Søn Johan Ludvig, f. 14. April 1710(?), 1719 Page, 1727 værgagtig, Fændrik ved 1. jyske hvervede Inf.-Reg., 1731 Ltnt., 1736 kar. Ritmester, 1740 degraderet paa Grund af sit uden sine Overordnedes Samtykke indgaaede Giftermaal, og ansat som Fændrik ved Garnisonsreg. i Fredericia, 1744 Kaptajn ved bergenhuisiske nat. Inf.-Reg., boede paa Gaarden Myklabost (Eid Sogn) i N. Bergenhus Amt, Eid Herred, druknet April 1755 i Frederiksholms Kanal, begr. 12. s. M. fra Garnisons K. Han ægtede 1740 Ingeborg Marie Ebio (Forældre: Præst i Tating Nicolaus Samuel Ebio og Catharine Marie v. Haltern, f. 27. Nov. 1715 † 24. Sept. 1764 i Kbh., begr. 1. Okt. fra Garn. K.; hun boede 1755 i Stubbekjøbing, derefter hos Handskemager Mengel i St. Grønnegade, 1762 i Borgergade 90 med sine to Dotre. — Deres Børn vare: Christiane Louise, f. 7. Jan. 1741 i Husum † 9. April 1813 paa Frederiksdal; Hans Wilhelm (Theaterdirektøren), f. 13. Sept. 1743 i Fredericia † 20. Okt. 1817 i Kbh.; Catharine Eleonore, f. 13. Dec. 1745 paa Eidet † 1751 i Bergen; Nicolai Samuel, f. 13. Febr. 1750 paa Eidet † 7 Dage gl.; Friderich Carl, f. 13. Febr. 1750 paa Eidet † 5. Sept. 1811 (Geheimkonferensraad, Jægermester); Sophie Hedevig, f. 4. Sept. 1753 i Bergen † 14. April 1807, g. 5. April 1771 m. Kammerherre Frederik Ludvig Greve Schulin til Frederiksdal, f. 4. Juli 1747 † 28. Sept. 1781 (Efterl. Reventlowske Pap. IV, 286 ff. og Stmt., V 273 ff., VIII 408; Till. 13. Extras skatten 1762). H. W. Warnstedt ægtede 1° 6. Okt. 1780 i Kbh. Dorothea Louise v. Berger (Forældre: Livlæge Johan Just v. Berger og Sara Margrethe v. Ramdohr); 2° 23. Sept. 1795 i Kiel Johanne v. Schilden, f. 1741 † 28. Aug. 1805.

Grønnegade stod levende malet for mig — staa saa endnu, men saa levende, at næsten hver Nuance i Scenerne, hvert Meubel i vor tarvelige Bod, vore Taler og smaae Beslutninger — alting er udtrykt i Billedet og virker saa stærkt paa mit Sind, at Øyet mørknes — jeg maae staae op og gaae lidt om i Stuen, men først bede Dig om Tilgivelse for dette Sværmerie, som i Grunden gjør mig saare lykkelig, fordi det endes med en anden Idee, der siden skal komme. Kun til Søstre bør man tillade sig saadanne Yttrelser. — Jeg øynede hende omsider, som den svenske Digter Lidner¹⁾ saae sin Moder: siddende deroppe, skuende ned paa os 4 og velsignende os med moderlige Forbønner — de have virket meget for os — disse Forbønner. — —

Posten kom med min Louises Brev fra 25de Novbr. /: — atter en for mig mærkelig Dag — for 24 Aar siden²⁾ kom jeg den Dag fra Rusland og blev arresteret :/, og tilligemed Postbudet den forunderlige Krøbling, General von Endten.³⁾ Jeg kunde ikke være uærlig imod denne artige, forstandige, men onde Usling; han er som alle Levetzowerne, hvis Morbroder han er.

Hamborg den 1. Febr. 1795.

[Til Grevinde Sophie Schulin]. — Dine Breve ere fulde af Din sædvanlige Godhed, men maatte opvække de ubehageligste Erintringer hos mig. I Dec. 1771 leverte Møller⁴⁾ Jer /: Greven og Dig :/ huusvild, forgieldet, plyndret, med 9 Heste og 15 Mennesker uprovianteret i alle optænkelige Maader ind i det for alt tomme Holsteinske Palais. I det Aar var Hoffet atter brilliantest, Du var og maatte i alle Circler. Huusholdningen gik sin Ministre Train, fordi Greven nu eengang saaledes var monteret. Det var den første Vinter — det dyre Aar, hvori Folket sloges hos Bageren om Brød, hvori en Favn Brænde kostede 8 og 10 rd., som blev kiøbt favneviis den hele Vinter til de uhyre store og mange Værelser; hvori 1 Tønde Havre kostede 18 à 20 Sk. og 1 Lisp. Høe 28 til 30 Sk., hver Maaned fortærtes for 50 til 60 Rd. Kiød. Tænk Dig lidt tilbage i denne Tid og erindre derved, at Fritz var hos Dig fra Sommeren indtil 17de Jan. 1772. — —

¹⁾ Bent Lidners Digt: Till min mors skugga.

²⁾ Se Holger Hansen: Kabinetstyrelsen I, 453 ff.

³⁾ Generalmajor Christian Frederik Ludvig v. Eynden (1720—90). Søsteren Sophie g. m. Hans Frederik Levetzau til Oxholm (Persh. Tidsskr. IV 317).

⁴⁾ Der sigtes her til O. F. Müller (Biogr. Lex. XI, 595), den bekendte Naturforsker og Forf. af Flora Fridrichsdaliana. Hovmester for Greve F. L. Schulin; hans Magtbegær og Pengegriskhed og hensynsløse Udnyttten af Forholdene fordømmes af samtlige Warnstedtske Søkende i de skarpeste Ord. Jvfr. Grev J. S. Schulins Ytringer: Persh. Tidsskr. 4. R III, 25, hvor ogsaa Plyndringen af den Schulinske Gaard 17. Jan. 1772 omtales.

Hamborg d. 9de Decbr. 1794.

— — Jeg tilstaar, at det er en god Ting med den aabenhiertige Skildring om Konger; men behøver man da immer Sk* (cølnsk Brunfarve) og Lo** (dunkel Okker) til at male med for at gjøre et Malerie tækkeligt? Man kan gjøre et Portrait ligt med en Farve, men tilstaae mig dog, at et Portrait malet med mild Blandning af de 7 Hovedfarver gjør behageligere Liighed end det første. Skulde den cultiverte Literatur ikke i det mindste ved en Kongehistorie viise sig lidt anstændig — ikke saa buursk og ækel. Denne Sr. Riegels¹⁾ løb som en lille Tævehund og logrede for Dronningen, Prinds Frederik og deres heele Hof indtil han fik Fødderne under Bordet og af Erfaring lærte, at man hos Guldberg vel kunde tilpukke sig et og andet, naar man bare forstod at anbringe Frækhed, og denne Gave havde han bragt med til Hoffet som eneste Udstyr. Han gjorde den giældende, passede Tiden med at dadle sine Velgiørere, fik 1200 rd. og skriver nu som en Skarnager — er Sandsiger — Moralist — Kongelærer, og Gud hielpe ham, ifald han i otte Dage skulde regiere en Skoele af 30 kiøbenhavnske Gadedrenge eller et simpelt Matros Corporalskab.

Hamborg d. 9de Febr. 1795.

— — Heibergs gode Yttrelser for mig ere mig vist langt fra ikke ligegyldige, men jeg har og til alle Tiider ærlig vist ham, at jeg sadte Priis derpaa. Han har megen Retfærdighed i Hiertet og ieg torde være garant for, at han aldrig vil gjøre noget Menneske forsætlig ondt. Om han altid dømmer rigtig, det er en anden Sag, men vist er det, at han fortryder og gotgiør den Uret, han overtydes om at have begaaet, og det er stort Beviis paa Retskaffenhed. Det gjør mig meget ondt, at jeg lærte ham for seent at kiende. Min Agt har han fortient og skal stedse beholde — det er mig kiært for Peer og Sigis,²⁾ at de have hans Bekiendskab, som de med Klogskab bør vedligeholde. — Pram skylder mig sine Studeringers Fremgang — sin politiske Tilværelse. Han er en ædel Mand i Hiertet, og jeg holder ret inderlig meget af ham, men jeg gjorde mig det til Regel at afbryde al Commerce paa engang med disse Folk for at gjøre Standsning i min Historie og skaffe mit Sind en anden Vending. — —

¹⁾ Niels Ditlev Riegels' Frederik IV.s Historie udkom 1795.

²⁾ Retsaktuar Peder Pederstamme Pedersen, f. 13. Nov. 1755 † 10. Okt. 1848, Lærer for Grev Johan Sigismund Schulin til Frederiksdal, Warnstedts Søstersøn, senest Ejer af et stort Glasværk i Holsten. Naar det i C. K. Nyholm, Opt. om Fam. Nyholm 1897, 41 siges, at han efter en gammel Familietradition skal have været en naturlig Søn af Frederik V. og Frk. Warnstedt, hvorved nærmest sigtes til Warnstedts Søstre, er dette alene efter Tiden umuligt.

Hamborg d. 22de Febr. 1795.

— — Tiidens sære Stemning er ikke opmuntrende. Der hvor man skulde vente Viisdom fra, seer man kun Forfængeligheds Fostre. Jeg vilde ønske, jeg med Jer kunde lee over Tyge hiin rødes¹⁾ Annonce, men jeg kan kun ærgre mig over og i Hiertet foragte ham. Jeg besidder hans Breve, hvori han søger at bruge mig til ved Eickstedt at skaffe hans tyske Adel fornyet og optaget i Dannemark, og denne Viisnar skriver mod Adel. Han var den haardeste Herre og skriver mod Adel. Han var den haardeste Herre og skriver mod Bondeplage — han gier Punsch til tørstige Digttere for at være homme du jour, viis Olding, og er et usselt Menneske, der jager efter Forfængelighed paa en ussel Maade. — Nu vil jo Matroserne ikke heller arbeyde, men det vil intet sige. Jeg tænker, de patriotiske Digttere opmuntre vel den ædlere Deel af le tiers etat til at gaa ned paa Holmen fra 5 om Morgenen til 7 om Aftenen. Nogle maae vel giøre det fornødne Stats Arbeyde til Handelens Forsvar, og nu ville de fri Matroser være fri, som billigt er — det gaar nok godt. —

Arendal d. 1. Dec. 1795.²⁾

— — Jeg gaar lange skionne Veye, rider Miile omkring med min ærlige Schultz, vi see, høre og beundre alting, han for at glæde sin elskede Kone, og jeg for at glæde Jer med Beskrivelserne over Gienstænderne og vore Følelser derover, imens vi tie for at beundre, eller naar den ene rider lidt forud for den anden i de smalle Fieldveye, taler jeg stedse i Tanken med en af Jer, seer og hører og føler kun relativ til Jer, I alle mine Kiære.

Schultz og jeg logere nu i en lille mørk Stue og ere næsten uadskilte saavel Nat som Dag. Vort Huus er et Club-Huus, hvor les nobles Arendaliens hver Aften forsamle sig og spille deres $\frac{1}{2}$ Skillings hontre til Kl. 12 à 1 om Natten og det i det Værelse, hvori Værten, og saagar Club Selskabet selv har tilladt os at være i fra Morgenen til Kl. 5 om Eftermiddagen. Naar Veyret er got — Soelen seer man her næsten stedse saa længe den er over Horizonten —

²⁾ Tyge Jesper Rothe døde 19. Dec. 1795. Jvfr. Warnstedts Dom om ham som Salmedigter S.

¹⁾ Warnstedt begav sig 24. Sept. fra Hamborg til Skibs til sit Bestemelsessted Lissabon, men blev af en Orkan forslaaet til Norges Kyst, hvor han landede i Arendal 30. Okt. og overvintrede. Med ham fulgte Komponisten, Kapelmester J. A. P. Schulz, der af Helbredshensyn ledsagede W., hvem han ikke alene fra Theatret, men ogsaa fra sin Sommerbolig i Frederiksdal kendte nøje. I April vendte Schulz, efter et alvorligt Sygdomsanfald tilbage til Hamborg. Se Sammelbände der internationalen Musikgesellschaft XV, 257.

vandre vi baade for Legems og Siels Skyld ud paa Avanture og komme sielden hjem igien førend Kl. 3½ à 4 om Eftermiddagen. Nu spiise vi 2 stedse vore 3 Retter god Mad allene, thi vi have ganske afsondret os fra alt Skibs Slenget, og saa kommer Aftenen og derpaa Club Giesterne. Vi maae da enten iblandt giøre Parti med disse Folk, som ere høflige og meget forekommende, eller som oftest skeer, krybe i vor Vraae, hvor vi i stolteste Roe, i største Frihed, i bedste Harmonie med hinanden og ret epicureisk delectere os med god gemeen Congo The, Flensborger Tvebakker, hvoraf vi hver have kiøbt en lille Tønde fuld; med at læse hinanden noget for af min — vor kiære Tristram,¹⁾ Vosses Gedichte eller sligt kraftfuldt Tøy, med at snakke om hans og mine, med at klage over vor Reise og vore Sygdomme, med at spøge fint og net, med at skingerlee over vore Elendigheder, indtil vi for Hoste eller Colik maae holde op, gaae til Sengs og fortsætte Spøgen indtil Søvn, som ey udebliver, vederquæger vore trætte Lemmer med sin styrkende Kraft. Vi genere hinanden i ingen Maade. Schultz er en af det Slags Mennesker, som jeg kunde bære ved Uhret som en Berloque, og jeg føler hver Dag meer, at han og kunde nytte mig til samme Maal. Vi have eens Luuner, eens Pedanterier, eens Smag, eens Ønsker, og ere, tør jeg sige, lige naturlige Mennesker. Han riiser mig, og jeg snerter ham, begge uden Bitterhed eller Stiklerie, men som 2 Mennesker, der vide, at de feile og holde af Raad til Bedring. Nu henter han mig Vand, naar der ingen andre er, og mig holder han for en af sine 4 Tieneste Folk. Jeg vidste med et Ord intet, som kunde hænde mig lykkeligere, end at have ham til mit Selskab og at kunde være ham til Trøst og Gavn.

Nat og Kulde holder os i vore prægtige Senge til Kl. over 8 — den bliver 9 til 10 inden vi bliver reene, luftede og have fortært vor Davre i vort yndige Dagværelse, som ligger lige indenfor Havnen, og hvoraf vi beskue den store Activitet paa Søen. Det Hid- og Herroen af utallige Baade til Torvet, til Havnen, til Galte og Tromøesundet, der begge føre til Havet, og saa til Nidelvsvigen. — —

Kiel d. 24de April 1806.

— — Aarle stod jeg op for at skrive Dig skikkeligt til, men den allerpudserligste Hændelse, der nogensinde er mødt mig, holdt mig derfra. Paa Gangen udenfor min Tieners Kammer staar et vist Bord og en Skiærm, hvor jeg sætter mig paa om Morgen. Paa samme Gang er der og Indgang til et catholsk Capel. Ofte tage de

¹⁾ Lawrence Sternes Life and opinions of Tristram Shandy (1759), der har givet Titlen til Ewalds Levnet og Meninger.

andægtige feyl af Indgangen til mit Sove Kammer og Capellet. Saa og i Morges. Jeg vilde just bag Skiermen, da jeg blev en ung Pige var, som gik ind i Sove Kamret — henne paa Gangen stod et velklædt gammelt Fruentimmer — den unges Herskab. »Was will Sie da«, raabte jeg — »der Eingang zur Kirche ist auf der andern Seite« — men da hun vedblev at gaae ind, krøb jeg efter hende, og da jeg endelig naaede Døren, stoed jeg face à face med Damen, som i høy fortørnet tragisk Tone og brudt Tydsk næsten med Trods spurgte: »Kent Sie mik nit ær Kamerær!« Ney! sagde jeg halv vred og halv forundret over det prægtige tragiske Physionomie. Ney! igientog jeg. Ah! raabte hun og skiød Straahatten tilside. Sie meint den Teufel zu sehn — ja den Teufel. Nu brød den kolde Sved ud over mig. I største Hast troede jeg, det var et gammelt Kiændskab fra mine unge Dage, en som vilde min Samvittighed til Livs. — »Dites moi qui vous êtes, Madame, une longue absence me fait oublier jusqu'à mes parents.« — »Eh, Mr. le Chambellan, ne connoissez vous plus la fille de votre ami Potenza¹⁾, l'infortunée femme de Link?²⁾« Hun vilde hente Præsten til sin Mand og Amme, som nu har fyldt sit 105. Aar. — —

Kiel d. 23de May 1806.

— — Jeg kan af og til have en temmelig naif Udtryksmaade; men det skylder jeg min Lafontaine, min Ven Wessel, Montagne,²⁾ Commines³⁾ og salig Doktor Frantz Rabelais, Ronsard og Peder Syv. Dette ere mine intime Venner, og naar jeg, som hidindtil maae beholde dem og Tristram Shandi, saa giver jeg alle alexandrinske Bibliotheker til Priis for Luen — Le saint Evangile og Tygge Rothes Sange⁴⁾ — jo disse gehören zum engsten Ausschuss. —

Hvad der sandelig er til stolt Trøst for mit Hierte, er, at have virket vel i de Emdeder, jeg uforbered kom ind udi, og at man

¹⁾ Michael Angelo Potenza fra Tagamo i Apulien, hvor Slægten havde et Familiegods, kom 1768 hertil som Tenorist i Scalabrinis Selskab, 1773 i Spidsen for den danske Syngeskole † 13. Marts 1800, havde Datteren Anna Rosa (Rosita), f. 1753 i Alicante, † 16. Aug. 1834 i Kiel, optraadte som Danserinde (Overskou III 127), g. m. Johannes Peter Linck, f. 1750, fra sit 6. Aar ved Balletten, debuterede 1773, afgik paa Grund af en Skade i Benet, ansat som Universitetsdanskemester i Kiel, fik Benet amputeret og døde efter 12 Aars Sygeleje 28. Okt. 1811 (Pensionskont. Enker 1833, 234, Rigsark.). Jvfr. Persh. Tidsskr. 6 II 184. Om Linck se Jens Buggesen, Eventyr og Fortællinger, ved A. Arlaud, 221, 310. — Om Ammen se Rentekammeret: Enker 1801, 273, hvor Syngemesterens Enke Giovanna Potenza, da 78 Aar gl., omtaler Ammen som havende tjent hende fra hendes Fødselstid, og Finanskoll. Journ. 1806, 282, da Datteren nævner hende efter Moderens Død som værende 105 Aar gl.

²⁾ Montaigne.

³⁾ Philippe de Commines.

⁴⁾ Thyge Jesper Rothes En Kristens Sange (1778).

med alle mine Uerfarenheds, Forstands og Formalitets Feyl dog ikke tør komme frem med Beskyldninger over nedrig Interesse, nedrige Connivencer i mit scabreuse Theaterkald eller nedrigt Hofkryberie. Jeg kunde gaaet gioldfrie af den ene, om jeg havde været meer for mig end Hof og Publicum, som jeg tiende, og riig af den anden, om jeg vilde skiændet mig ved Contrabander. Jeg hialp andre gratis til Velstand ved min Indflydelse paa en decent Maade, og disse hialp mig siden paa ædel Maade uden Bøn fra min Side — men derfor maae de og gjøre sikker Regning paa Betalning. —

Kiel d. 6. Aug. 1806.

— Dersom jeg ikke troede at være fuldkommen overtudet om Dit Venskab og ømme Kiærlighed til mig og mine faae øvrige Levedages Roelighed maatte jeg næsten harmes over alt det ellers smukke, Du skriver om Theatret. O hvor lidet kiænder Du det Embede og de Lidelser, det har voldt Din ulyksalige Broder, der for at moere Hoffet, Publicum og Pøbelen, der betale deres Moerskab og ere ubarmhiertige, naar de ikke finde fuld Glæde og lidt til for Skillingen at moere, siger jeg, med Afskummet af det menneskelige Selskab. Synes Dig ikke, at det kan have været nok med 14 Aars Kagstrygen, Hudflettelse, Æreskiændsel, Calumnier af den nedrigste Slags, Sinds og Legems Nedtrykkelse, Forfølgelse og Had af alle Folke Klasser, lige fra Tronen og til Lommetyvene ved Theater Døren og lige fra Dronningen og til en Corps de garde Dame; lige fra den sig synende første Digter til den usselste og foragteligste Libellist, Journalist og alt det Diævelstø, man som Theatre Directeur er en but for, og som man for Tingenes bedst muelige Gangs Skyld maae underkaste sig og taalmodigt taale. Ney, Du vilde vist ikke ønske Din gamle Broder tilbage i et ligesaa foragteligt som grusomt Slaverie. Jeg søgte ikke denne vanskeligste af alle Poster. Erindre Dig, at min Ven Dreyer¹⁾ /: Pariseren /: ubuden talte for og om mig til Guldberg; at man 3 Uger derefter ved en Hofcabale vilde omkaste den gamle værdige Theater-Bestyrelses Mænd som Carstens,²⁾ Bornemann,³⁾ Jacobi⁴⁾ pp. for at indvikle den gamle Eickstedt⁵⁾ i Blaar, og at Schack⁶⁾, mig ganske uafvidende, men af redelig Hensigt for min Forfremmelse foreslog mig til dette ulyksalige Embede, som jeg tilforladelig og uden Selvproes tør paastaae, man ikke let vil finde min Eftermand. — —

¹⁾ Christopher Vilhelm Dreyer, 1737—1810; 1778 Gesandt i London, siden længe i Paris.

²⁾ A. G. Carstens.

³⁾ Vilhelm Bornemann, fra 1772 Meddir. for Theatret.

⁴⁾ Christian Frederik Jacobi, fra 1773 Medlem i Dir. for det kgl. Theater.

⁵⁾ General Hans Val. v. Eickstedt, Familien Wørnstedts Beskytter.

⁶⁾ Engel Carl Ernst v. Schack, 1780 Overhofmarskal.